

DE NEDER
LANDSE
OPERA

Bart Hermans
Koorstroom

Er staat een huis aan de gracht in oud Amsterdam. Waar ik als jochie van acht bij grootmoeder kwam. Dit is waarschijnlijk niet de eerste tekst die bij u opkomt als u aan een koorrepetitie bij De Nederlandse Opera denkt. Het is vrijdagavond en de zaal van Het Muziektheater is gevuld met bijna zeshonderd sopranen, alten, tenoren en bassen, die wel degelijk dit lied van Wim Sonneveld aan het zingen zijn. Er is geen voorstelling en de koorleden zijn ook niet beroepshalve verbonden aan De Nederlandse Opera, maar er wordt hard gewerkt en serieus gestudeerd. Wat is hier aan de hand? Het is geen doorsnee vrijdagavond maar het is de laatste vrijdagavond van de maand, en sinds april van dit jaar betekent dit dat er weer een repetitie van het Stadskoor aan de gang is. *Nu zit een vreemde meneer in 't kamertje voor. En ook die heerlijke zolder werd tot kantoor.* Aan het begin van de repetitie worden onder leiding van dirigent Hans Veldhuizen de stemmen losgemaakt. Op het podium, zittend achter de piano, laat hij de koorleden in de zaal de Amsterdamse meezinger vierstemmig ten gehore brengen.

Overigens zijn het niet alleen maar geofende zangers en zangeressen die hier staan te zingen. Sommige mensen zingen vast in een koor, anderen hebben dat in het verleden gedaan en voor een ander is het de eerste keer dat hij of zij zich in koorverband laat horen. Het is dan ook geen alledaags koor dat zich hier verzameld heeft. In de eerste plaats is het met zeshonderd deelnemers een erg groot koor, dat bovendien de ambitie heeft om uit te groeien tot een koor van acht honderd mensen. Een streven dat bij het ter perse gaan van deze *Odeon* inmiddels is gehaald. Het koor groeit met de dag. Dat is ook meteen de tweede bijzondere eigenschap van dit koor. Het is geen bestaand koor met een vast ledenbestand, maar een speciaal opgericht koor dat bestaat uit, de naam zegt het eigenlijk al, mensen in de stad Amsterdam die zin hebben om te zingen. Ervaring of geen ervaring, iedereen is welkom. De bijzondere gelegenheid waarvoor het koor is opgericht is het project **Marco Polo in Amsterdam**, waarover u in de vorige *Odeon* al het een en ander heeft kunnen lezen. In een interview zei Anthony Heidweiller, artistiek leider van het project, dat het een van de uitgangspunten van dit project is om zingen te gebruiken als communicatief bindmiddel. En dat is ook wat er in het Stadskoor gebeurt. Mensen die elkaar niet kennen, komen bij elkaar en er vinden ontmoetingen en gesprekken plaats die alleen op die plek, met muziek als katalysator, kunnen ontstaan.

Elf koren...

Daarnaast is het Stadschoor, geheel in stijl met de figuur Marco Polo, die de inspiratiebron van het project is, ook een zoektocht. Of zoals Hans Veldhuizen, dirigent van het Stadschoor, het omschrijft: 'Het is natuurlijk een spannende uitdaging. Je stapt in een project dat op dat moment nog niet bestaat. Er zijn geen mensen, er is geen koor. En dan komen naar aanleiding van advertenties en oproepen de aanmeldingen binnenstromen. Vanuit het niets wordt het koor steeds weer groter. Je werkt elke repetitie met een andere groep. Toch valt het niveau me in positieve zin mee. Ik had in eerste instantie iets anders verwacht, maar het is goed te merken dat er veel mensen in het Stadschoor zitten die al enige of ruime koorervaring hebben. Ik denk dat de rest zich daar erg aan kan optrekken. Maar ondanks het goede niveau is het zeker geen makkelijke opdracht die we proberen uit te voeren met dit koor. Het stuk dat we gaan zingen is behoorlijk lastig, er zijn weinig repetities en die repetities vinden maar een keer in de maand plaats. Toch denk ik dat dit juist de redenen zijn waarom ik ja heb gezegd toen Anthony me vroeg voor dit project. Het is voor mijzelf ook een ontdekkingsreis, maar gelukkig ben ik van nature nieuwsgierig aangelegd. Ik vind het leuk om van de gebaande paden af te wijken.' Het Stadschoor maakt deel uit van **Koorstroom**, een van de vier projectonderdelen van **Marco Polo in Amsterdam**. **Koorstroom** is een grootschalig vocaal evenement waarbij elf koren (naast het Stadschoor nog negen grote amateurkoren en een jongerenkoor uit Amsterdam) een koorstuk zullen uitvoeren dat een muzikale impressie van verschillende culturen aan de Zijderoute geeft. Dit koorstuk zal op 28 november aanstaande worden uitgevoerd.

...en elf composities

Alleen de bomen dromen, hoog boven het verkeer.

En over het water gaat er een bootje net als weleer.

Water, dat was het thema van een Chinees gedicht uit de 13de eeuw dat Heidweiller met hulp van de Chinese gemeenschap aan de Zeedijk op het spoor kwam. De tekst van dit gedicht, in een vertaling van dichter Ingmar Heytze, is gebruikt voor *Bronwater*, het speciaal voor **Koorstroom** geschreven muziekstuk:

*'Onder wilgen glinstert groener water;
rijpe bloemen bloeien aan de oever
zacht van tint, als waren ze geschilderd.
Vol gestolde wolken ligt de poel;
een bries vanuit het oosten
staat in rimpels op de stroom.
Aan een zuidkust kusten wij vaarwel;
je groene ogen werden spiegels van de golven.
Ze zullen breken als je terugkeert;
Een paar gevallen bladeren meer.'*

Deze tekst is door componist Bob Zimmerman op muziek gezet. Hij heeft elf verschillende composities gemaakt op een en dezelfde tekst waarbij elk werk een andere melodie en vooral een specifieke klankkleur heeft. Door de verschillen in de composities is het Zimmerman gelukt om een muzikale weergave te maken van elf verschillende culturen aan de Zijderoute.

Buiten de hokjes

Ieder koor voert een van de elf composities uit. Hierbij krijgen zij ondersteuning van Amsterdamse musici die van oorsprong afkomstig zijn uit landen aan de Zijderoute. Daarnaast krijgen diverse koren ook versterking van solisten uit het Koor van De Nederlandse Opera. De verwachting is dat dit wel eens een interessante kruisbestuiving zou kunnen opleveren. Boudewijn Jansen, dirigent van het Toonkunstkoor Amsterdam:

'**Koorstroom** is een leuke gebeurtenis om aan mee te doen. Het is leuk om met De Nederlandse Opera samen te werken, maar het is ook leuk om, zogezegd, buiten de hokjes te treden. De Nederlandse Opera wil zich met dit project buiten de theaterzaal begeven en dat is iets dat ook helemaal past binnen de filosofie van ons koor. Daarnaast biedt het ook de mogelijkheid om je als koor aan een breder publiek te presenteren.'

Deze mogelijkheid voor amateurkoren om zich op een andere manier te presenteren, was ook een van de uitgangspunten van het project. Bovendien bestond er bij diverse Amsterdamse koren ook al langer de wens om een keer iets gezamenlijk te ondernemen. Tijdens **Koorstroom** wordt die wens werkelijkheid.

En wel op de avond van 28 november. **Koorstroom** is meteen ook de afsluiting van het project **Marco Polo in Amsterdam** dat tegen die tijd bijna een jaar zichtbaar en vooral hoorbaar is geweest in Amsterdam. Voorafgaand aan de laatste voorstelling van de opera *Marco Polo* van Tan Dun, zal *Bronwater* voor de eerste en misschien ook enige keer uitgevoerd worden.

Het wordt geen regulier concert en er is al helemaal geen reguliere concertopstelling. Het publiek wordt op reis gestuurd langs een route door het hele gebouw en zal daarbij de elf koren op zijn weg vinden. De route begint buiten voor de hoofdingang van Het Muziektheater en daar staat ook het Stadskoor. Het is dus niet voor niets dat er zo hard geoefend wordt op die vrijdagavonden, want zij zullen de eersten van bijna tweeduizend zangers zijn die hun bijdrage aan *Bronwater* laten horen. Maar zoals Veldhuizen al zei: met het niveau zit het wel goed. Nu alleen nog hopen op droog weer.